

Papperspolletter

Uppsala

11 november 2021

ORDET POLLETT

OKLART URSPRUNG

- Från latinets **pollet**, "den galler".
- Av italienskans **bolla**. "*Bollet*" i betydelsen tullkvitto finns i en förordning från 1623.
- Från fornfranskans **bullette**, attest, intyg.
- Från franskans **poulet**, (förr) litet brev.

Pollett - vad är det?

- Den klassiska litteraturen av **Stiernstedt** och **Strokirk** från slutet av 1800-talet beskriver huvudsakligen polletter i metall samt några få i t.ex. näver och läder.
- Men redan 1767 skrev **Carl Reinhold Berch** en liten uppsats om polletter vilka definierades som "... stämplade tecken i koppar, mässing, silfwer, papper, eller hwad wirke man sjelf behagar, som pläga för waror, eller gjort arbete utgifwas, wid Bruk och Manufacturer.

Pollett - vad är det?

Svenska Akademiens Ordbok:

1. Kvitto på en prestation.
2. Bevis på att någon är berättigad till något.
3. Substitut för mynt.
4. Objekt (ibland rabatterat) som lämnas i st.f. pengar vid färd med spårvagn, buss, ångslup o.d.
5. Kortare skriftliga meddelanden eller handlingar
- 6-10. Ytterligare några, mer udda, definitioner

PAPPERSPOLLETTER eller METALLPOLLETTER

- En pollett som ett meddelande eller ett tillståndsbevis fungerade bra på ett papper.
- Papper var troligen billigare än metall.
- Papper kunde vara opraktiskt i vissa sammanhang, t.ex. brukspolletter.

Dalpilen 30 januari 1869:

Kolpolletter af papper, tryckte med "10 tunnor Kol", "11 tunnor Kol", "12 tunnor Kol" och "En half tunna Kol" inlösas å Bergslagens kontor wid Grufwan till och med den 28 Februari 1869, efter hwilken tid endast Messingspolletter för 10, 11 och 12 tunnor samt tryckte och stämplade papperspolletter för 3 tunnor Kol gälla. Falun d. 11 Jan. 1869.

11 Tunnor Kol.

OLIKA TYPER AV PAPPERSPOLLETTER

Exempel på papperspolletter som jag kommer att beröra:

1. Kolpolletter
2. Valuter o.likn.
3. Dagsverkspolletter
4. Lumppolletter
5. Fattigvårdspolletter o.likn.
6. Mat- och livsmedelspolletter
7. Rakpolletter
8. Danspolletter
9. Några mer udda papperspolletter

KOLPOLLETTER

Stora Kopparbergs bergslag

Svanå bruk

Karmansbo bruk

Okänt bruk
Köpmanhammaren

Wikmanshyttan

VALUTER OCH LIKNANDE

Valuter 1700-tal

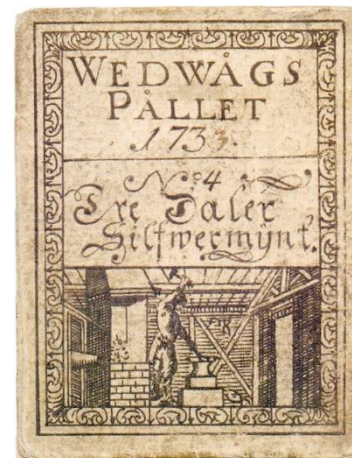
Andrarums
alunbruk

Höganäs
stenkolsverk

Wedevågs bruk

Handelsboden
Karlsborg

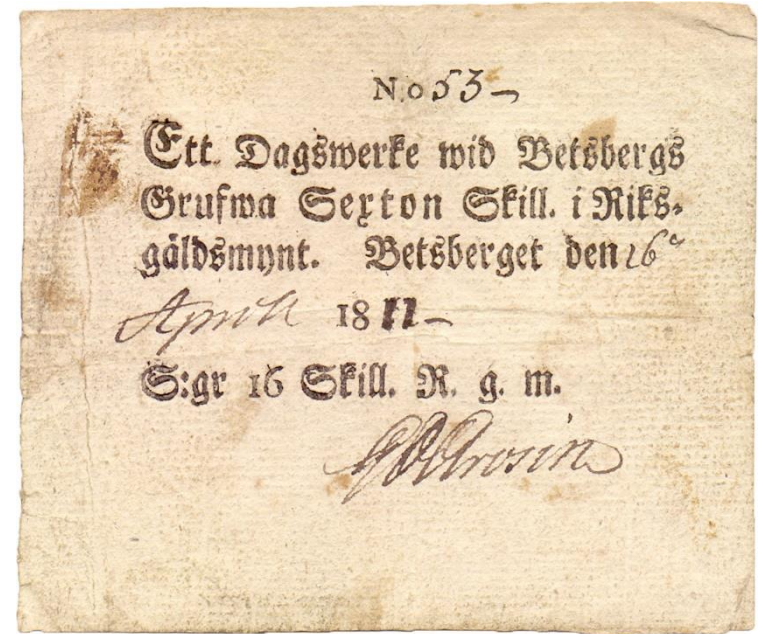

DAGSVERKSPOLLETTER

Araslöv & Sperlingsholms
lantgods

Betsbergs grufwa

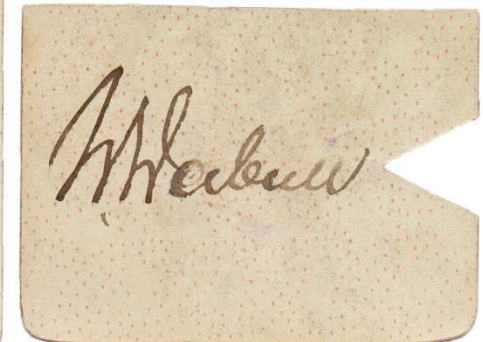

Jemshög,
potatisplockning

S:t Olai kyrka, Norrköping

Weibulls, Landskrona

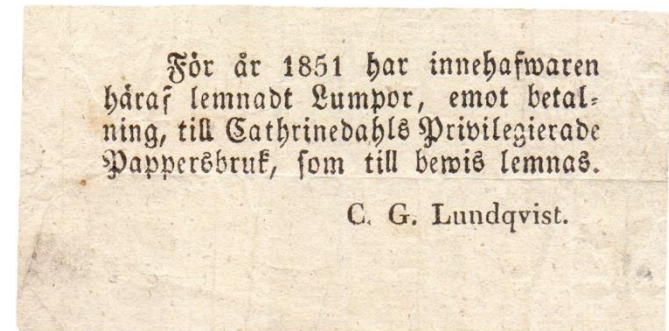

LUMPPOLLETTER

Stockholm 1829

Katrinedal 1851

Lingonbacka 1772

Sedelhafwaren har emot betalning
till Grycksbo Pappers-Bruf lefweres
radt Lumpor för år 1819, som till be-
wis lämnas.

J. J. Munktell.

Grycksbo 1819

FATTIGVÅRD & VÄLGÖRENHET

Falun 1790

Fattig Sedel N:o 19.
 För en endel af de i den samlade försam-
 lingen boende på Dw. N:o 36. får samla All-
 mosor hwarje Lördag på Dw. N:o 41. & 42.
 Falun den 19. Dec. 1790.
 På Magistratens wägnar
 J. L. [Signature]

Matpollett
 för 9 barn a 3 p 4 mt
 samt 1 J. a 8 p 4 mt
 uti Jäder skola d. 20. 55
 C. J. [Signature]

Jäder 1855

N:o 612
 Ett mät mat.
 1/2 kanna öl
 C. J. [Signature]
 Wälh.

Nora fattigvård
 1895

Sabbatsberg 1852

Huvudhultaö 1855

Hilda Johansdotter i fattig-
 sängen får uppbära
 12 liter 2 mt fattigvård af
 Peter Svensson i Anemåla
 Huvudhultaö den 1/6 1891
 b. A. Pettersson

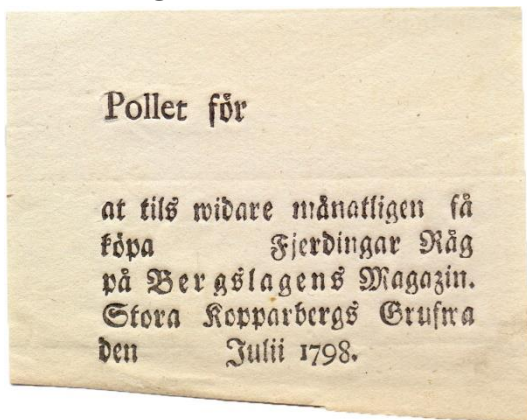
N:o , Pollett
 för mig och min familj.
 a Frukost, Middag, Aftonvard,
 wid Matinrättningen för Fattige, i dag. i morgen.
 Örebro d. 18. maj. 1852.
 [Signature]

Örebro 1852

Maj den 19
 Bröd 5 R R
 Lindquist

MAT- & LIVSMEDELSPOLLETTER

Stora Kopparbergs
grufwa 1798

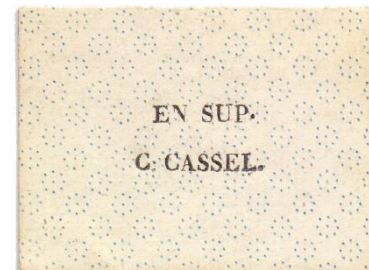

Stora Kopparberg
stålsikt (före 1895)

Ramlösa brunn 1864
vatten

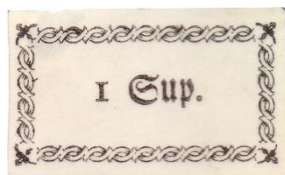
Huseby bruk
mjölk & ost

Konsum Örebro
tomglas

Anonym 1 sup

Göteborg Platin
tomglas

Laxå bruk 1852
en sup

Forsbacka mjölk

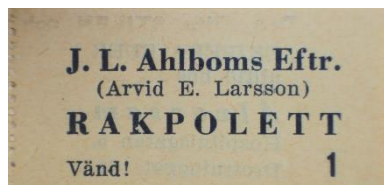
RAK- & DANSPOLLETTER

RAKPOLETTER		
S. Lundqvist Svalöf	S. Lundqvist Svalöf	S. Lundqvist Svalöf
S. Lundqvist Svalöf	S. Lundqvist Svalöf	S. Lundqvist Svalöf
S. Lundqvist Svalöf	S. Lundqvist Svalöf	S. Lundqvist Svalöf

Svalöv

Kristianstad

Norrköping

Malmö

Stockholm

Malmö

Sjöbo

Sösdala

Hästveda

Ballingslöv

Norraby

NÅGRA UDDA POLLETTER

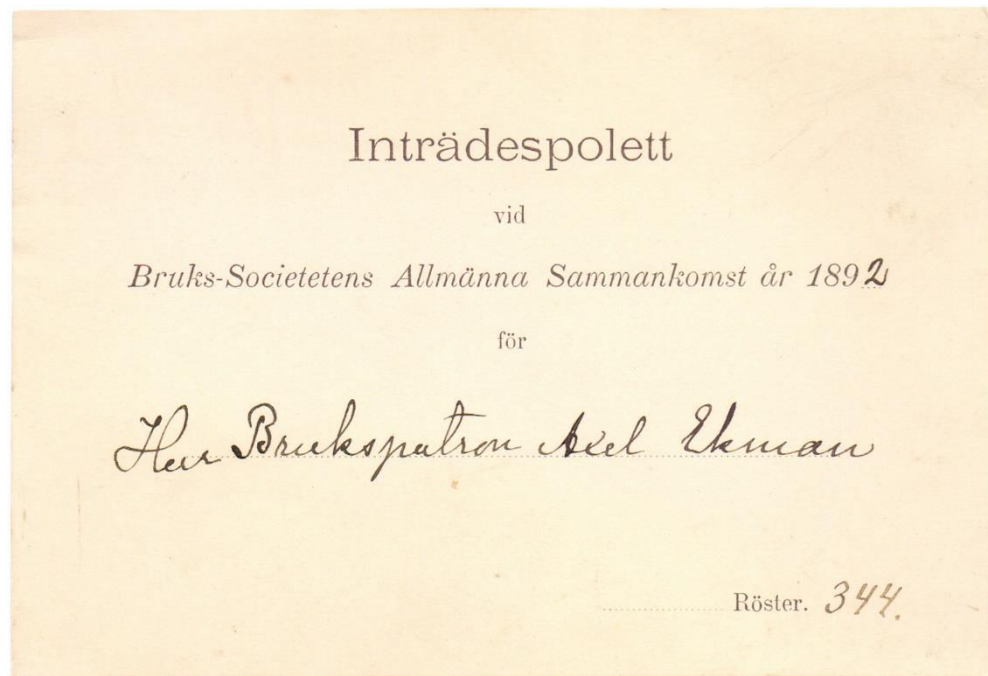
Brunflo
1920-30-tal

Patriotiska Föreningen för
Sveriges Hästcultur 1836

Bruks-Societeten - Inträdespollett 1892

Westerdalarnes
telefonbolag

NÅGRA UDDA POLLETTER, forts.

Uppsala - hyrespollett 1863

Stockholms Stads Spar-Banks

Uppsägnings-Pollet.

Den *15 Septembru* 1827 är af
N:o *6469* — uppsagd en Summa stor
R:dr — skill. *16* Banco, som
uttages den *22 Sept* 1827, på efter-
middagen kl. half till 4, och sker ingen ut-
betalning efter klockan Fyra, då insättnin-
garne börja.

De uppsagde penningarne Löra uttages
af den, i hvars namn de blifrit insatte, men
i händelse af förfall bör fullmakt dertill ut-
ställas på viss person, hvilken fullmakt bör
vara försedd med Contraboksägarrens egen-
händiga underskrift och brukeliga Sigill, eller
ock bevittnad. Vid all uttagning företes Con-
traboken och denna Pollet.

Direktionen.

Vote

Stockholms Stads Spar-Bank
— uppsägningspollet 1827

HYRES-POLLETT.

Undertecknad förhyrer af *J. Lang*
uti huset N:o *2* vid *Quartmangatan* gatan här i
staden, för instundande *höst* termin, *En dublett*
med meubler

emot en öfverenskommen samfäld hyressumma af *65* rdr
— öre rmt, som med sex procents årlig ränta derå från
förfallodagen tills liqvid sker, till
eller ordres ovilkorligen betalas den *1 oktober 1863*; för-
bindandes jag mig att noggrant vårda elden: lemna allt ifrån mig
i samma goda skick som jag det emottagit: föra ett tyst och stilla
lefverne: detta kontrakt ej på annan transportera eller främmande inhy-
sa, allt vid äfventyr att eljest genast afflytta utan invändning af hvad
namn det vara må, och ändock betala hyran till hyrestidens slut.

Uppsala den *16 Juli 1863*

C. J. Johansson *älskade*

Godkännes å min sida

Som samlare av papperspolletter kan man väl kallas
LUMPSAMLARE

Tack för att ni ville lyssna!